

જાલબા જેવી કિંદવરી

હાસ્ય લેખો

રઘ્શ મનીઆર

બરાબર 29-05-2005થી શરુ થયેલી આ 'સન્ડે ઈ.મહેફીલ' નામક

'સુ-વાચનયાત્રા', આજે ચૌદ વર્ષ પુરાં કરી,

'પંદરમા'

વર્ષમાં પ્રવેશે છે

—ડૉ. રઈશ મનીયારની

'હાસ્યયાત્રા'થકી.. સૌનું એમાં સ્વાગત છે..

દોસ્ત, ના ચાલે મગર અસ્રો જો નહીં હોય તો

—ડૉ. રઈશ મનીયાર

જગતના સર્વ વ્યવસાયોમાંથી મને કેશકર્તનકારના વ્યવસાય પ્રત્યે વીશેષ અનુરાગ છે. આજે વીચાર આવ્યો કે જગતના સર્વ પુરુષો જેની આગળ પોતાનું મસ્તક ઝુકાવી દે છે, એ કેશકર્તનકારની સ્તુતીમાં આજે મારી કલમ ચલાવીને, એણે જીવનભર ચલાવેલી કાતરનું ઋણ અદા કરી દઉં.

અરે, આ કેશસજ્જા એ માત્ર નીરસ વ્યવસાય નથી; એક ઉચ્ચ દરજ્જાની કલા છે. શીર સાથે સંકળાયેલી આ શીરમોર કલા પ્રત્યેનું મારું ખેંચાણ જોઈને અને એ કાર્યમાં મારી કુશળતા જોઈને ત્રીકાળજ્ઞાની ન હોય એવા લોકોને પણ વીશ્વાસ બેસે છે કે, કદાચ આ જ મારી પુર્વજન્મની કુલટાઈમ એક્ટીવીટી હશે. પરન્તુ સાચું રહસ્ય એ છે કે વારંવાર વીદેશપ્રવાસોમાં દર મહીને દસથી પંદર ડોલર ખર્ચી શકવાની મારી અસમર્થતા તો નહીં; પરન્તુ અનીચ્છાને કારણે આ કલા મારે હસ્તગત કરવી પડી.

આમ તો મેં જીવનમાં ઘણી ઉપયોગી બાબતો શીખવાના કરુણ અને નીષ્ફળ પ્રયાસો કર્યા છે; પરન્તુ એકમાત્ર આ જ કળા મને સરળતાથી સાધ્ય થઈ છે. જાણકારો

જ જાણે છે કે પોતાની કવીતાનું જાતે વીવેચન કરવું એના કરતાંયે, પોતાના કેશનું જાતે કર્તન કરવું એ દુષ્કર કાર્ય છે. 'તું ડૉક્ટર કે કવી સીવાય કશામાં ચાલે એવો નથી,' એવું મક્કમતાપૂર્વક માનનારી મારી દુરારાધ્ય પત્ની, ધીરેધીરે મારી કળાની ચાહક અને પ્રશંસક થઈ ગઈ છે એ મારા સુદીર્ઘ જીવનની અતીઅલ્પ સાંસારીક સીદ્ધીઓમાંની એક છે.

ગાંધીજી મને અનેક કારણોસર ગમે છે; પણ હું સત્ય અને અહીંસાના માર્ગે ચાલવા જન્મજાત રીતે અસમર્થ છું. ગાંધીજીએ પણ એક વાર પોતાના વાળ જાતે કાપ્યા હતા એ હકીકત યાદ કરી, હું સત્યના પ્રયોગોમાં તો નહીં; પરન્તુ જાતે વાળ કાપવાના પ્રયોગોમાં એમનો પાક્કો અનુયાયી થઈ શક્યો છું એનો મને સંતોષ છે અને અતીશય નમ્રતાપૂર્વક જણાવું તો, એ બાબતમાં હું ગાંધીજી કરતાં વેંત ચડીયાતો છું. કેમ કે ગાંધીજી આફ્રીકામાં જાતે વાળ કાપી કોર્ટમાં ગયા ત્યારે ન્યાયાધીશે, 'માથે ઉંદર ફરી ગયા કે શું!' એવી કોમેન્ટ કરી હતી. જ્યારે અમેરીકામાં હું દસ ડૉલર બચાવવા, જાતે વાળ કાપી, ફરી પાછો ભારતમાં આવી, પચાસ રુપીયા ખરચવા જેટલો ઉદાર થઈ, મારા કેશકર્તનકાર પાસે જાઉં છું; તો ઘણી વાર એને ખ્યાલ સરખો નથી આવતો કે, એ જેના પર પોતાના કુશળ હસ્તનો એકાધીકાર સમજે છે, તે મસ્તક બીજા અણઘડ હાથ વડે વધેરાઈ ચુક્યું છે.

જેમ અનેક લગ્નો કરનારને છેવટે ભાન થાય છે કે સ્ત્રી-સ્ત્રી વચ્ચે ઝાઝો ફરક હોતો નથી, એમ વારંવાર કેશકર્તનકારને બદલનારને પણ ખ્યાલ આવે છે કે 'નામરુપ જુજવાં; પણ અન્તે તો એમનું એમ જ.'

કેશકર્તનકાર પોતાની બહોળી સામાજિક સમજનો લાભ બૃહદ સમાજને આપવાના આશયથી, ક્યારેક વીનામુલ્યે 'મોણ' નાખીને અહીંની વાત ત્યાં કરે છે, ત્યારે સમાજ 'એના પેટમાં વાત ટકતી નથી' એવો હીન આરોપ મુકે છે. પણ એવા મીથ્યા આરોપો છતાં; યુગોથી જન્મ-મરણ, લગ્ન-છૂટાછેડા, લફરાં-લબાચાની માહીતી

પ્રસરાવતી આ જ્ઞાનની પરબોનું મહત્ત્વ ઘટી શકતું નથી. નેશનલ ચેનલ પર ન મળે તે ન્યુઝ, લોકલ ચેનલ પર મળે અને કેબલ પર ન મળે તે ન્યુઝ, કેશકર્તનકારની ચેર પર મળે. આજે સરકારો, સી.બી.આઈ. કે સી.આઈ.એ.ની મદદ લીધા પછી પણ, દેશમાં શું ચાલી રહ્યું છે તે જાણી શકતી નથી, જ્યારે જુના જમાનામાં રાજા ઘેરબેઠા (મહેલબેઠા) વાળંદના મુખે 'સારે ગાંવકી' જાણી લેતા.

વીદેશમાં લોકો સાઈકોથેરાપીસ્ટના 'કાઉચ' પર સુઈને પોતાના મનની વાત મુક્તપણે કહીને-બોલીને સાજા થાય છે અને વચ્ચે વચ્ચે માત્ર 'હં....હં' કહેતા ડૉક્ટરને ખાલી સાંભળવાના પૈસા ચુકવે છે. કેશકર્તનકારની ખુરશી શું કોઈ સાઈકોથેરાપીસ્ટના કાઉચથી કમ છે? 'વાળ' પર અને 'વાત' પર એક સરખું ધ્યાન રાખી, એ તમારી વાત કાપ્યા વગર તમારા વાળ કાપી શકે છે, એ તો ઉંચા પ્રકારની યોગસીદ્ધી છે! જગતભરના કેશકર્તનકારોમાં એક વીશીષ્ટ સામ્ય મેં જોયું છે. એ પોતાના અત્યન્ત અમીર અને અત્યન્ત ગરીબ ગ્રાહકોની વાત સમત્વથી અને એક સરખા રસથી સાંભળે છે. જરુર જણાય ત્યારે જવાબ આપે છે, જરુર જણાય ત્યારે ચુપ રહે છે. (જો કે એ ક્યારે બોલશે એ એના મોંમાં માવાની સ્થિતી અને પ્રમાણ પર પણ આધાર રાખે છે.)

દુનીયાનો ગમે તેવો તીસમારખાં પણ, વાળંદ આગળ શીર ઝુકાવે છે. દુનીયાએ આપેલા આ આદરનો બદલો વાળવા વાળંદ ગમે તેને ખુરશી પર આરુઢ કરી એને રાજા જેવું સન્માન આપે છે. એક રીતે વાળંદ સદીઓથી જગતભરના ખુરશીવાંછુ સત્તાધીશોને છુપો સંદેશ આપે છે કે, જે કોઈ ખુરશી પર બેસે એને મુંડાવીને જ ઉતરવાનું થાય છે. જગતભરના ખુરશીપ્રેમીઓ માટે વાળંદની ખુરશી એ એક આધ્યાત્મિક તીર્થ અથવા પીઠીકા છે, જે એમને અડધા કલાકમાં જ નીચે ઉતારી નીર્મોહી બનતા શીખવાડે છે.

માત્ર નેતા કે અભીનેતાને જ નહીં; મારા જેવા પામર મનુષ્યોને પણ જીવનનાં ગુઢ સત્યોનું ભાન કોઈ અઘોરીની ગુફામાં નહીં; પણ વાળંદની દુકાનમાં જ થઈ શકે. ઘરના

નાનકડા અરીસામાં રોજ ફ્રન્ટપોઝ જોઈ પોતાની મુછોને વળ દેતો મારા જેવો આત્મમોહીત પુરુષ, જ્યારે મહીને એક વાર વાળંદને ત્યાં જાય છે ત્યારે જ આગળ-પાછળ, આજુબાજુ ગોઠવેલા અરીસાઓમાંથી ડોકાતી, પડઘાતી, ચમકતી અને અટ્ટહાસ્ય કરતી ટાલ, મને વચનું અને સમયના લયનું ભાન કરાવી, મારું ગર્વખંડન કરે છે, મને નમ્ર બનાવે છે. મારી આવી વીગલીત દશામાં, હવે એ બીચારો કેશકર્તનકાર મને એનું વાળ વધારવાનું તેલ વેચી જાય તો એનો કોઈ વાંક ખરો?

છતાંય કેશકર્તનકારની કાતર ખીસાકાતરુની કાતર નથી. એનો અસ્ત્રો કોઈ ગુંડા-મવાલીનું રામપુરી નથી. સુદર્શનચક્ર, ગાંડીવ કે ગદા માટે ગીતો લખનાર કવીઓ, કેશકર્તનકારના અસ્ત્રાના મહીમા બાબતે કેમ ચુપ છે? સમગ્ર વીશ્વની કાવ્યસમૃદ્ધીમાં વાળંદને નામે એકેય પાનું નહીં! આ દુઃખથી હલબલીને 'અસ્ત્રાનો મહીમા' વર્ણવતી એક ધારદાર કવીતા મેં લખી છે :

ચાલશે જગને અગર શસ્ત્રો નહીં હોય તો,
દોસ્ત, ના ચાલે મગર અસ્ત્રો નહીં હોય તો.

પાંદડે ઢાંકીશું ખુદની લાજ, કાગળ ઓઢશું;
ચાલશે જગને અગર વસ્ત્રો નહીં હોય તો,
દોસ્ત, ના ચાલે મગર અસ્ત્રો નહીં હોય તો.

સુઈશું લાદી ઉપર, ટેબલ ઉપર, હા પોઢશું,
ચાલશે જગને અગર બીસ્ત્રો નહીં હોય તો;
દોસ્ત, ના ચાલે મગર અસ્ત્રો નહીં હોય તો.

ગટગટાવીશું પીણાંઓ, તળીયેથી બોટલ તોડશું,
ચાલશે જગને અગર એક સ્ટ્રો નહીં હોય તો,
દોસ્ત, ના ચાલે મગર અસ્રો નહીં હોય તો.

છો, ભલે અસ્રા વીના ચાલી ગયું ટાગોરને,
પણ કદી ના ચાલશે શ્રીરામ કે રણછોડને,
દાઢી ખાતર ભોગવ્યું એમ.એફ. હુસેને, જોયું નહીં?
માધુરીને લઈ ગયો કલીનશેવ નેને, જોયું નહીં?

નાના પાટેકરની જો, કેવી ખુવારી થઈ ગઈ,
કંઈ મરાઠણ એ જ કારણથી કુંવારી રહી ગઈ.
દાઢીધારી મોદીજીમાં આમ કંઈ ખામી નથી;
પણ કશા કારણથી જોડી એમની જામી નથી.

દોસ્તો, આનાથી મોટી કોઈ મુર્ખામી નથી,
જે ત્વચા અસ્રાની લીસ્સી માવજત પામી નથી.
કેશકર્તનકાર શું, એનો ખુદા હામી નથી?

બ્લેડ, રેઝર કે પછી લેઝર, ગમે તે રુપમાં,
સાથ આપે એક અસ્રો જીન્દગીની ધુપમાં,
દોસ્ત, ના ચાલે જગત અસ્રો નહીં જો હોય તો..

—ડૉ. રઈશ મનીયાર

લેખકના પુસ્તક 'જલેબી જેવી જીન્દગી' (હાસ્ય લેખો) (પ્રકાશક : જયેન્દ્ર પી. શાહ, 'નવસર્જન પબ્લીકેશન', 202 – પેલીકન હાઉસ, ગુજરાત ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના કમ્પાઉન્ડમાં, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ – 380 009 ફોન : 079-2658 0365 પાનાં : 6+98, મુલ્ય : 100 રુપીયા) પુસ્તકના પાન 11 પરથી લેખકશ્રીની અનુમતીથી અને પ્રકાશકશ્રીના સૌજન્યથી સાભાર.... ..ઉત્તમ.મધુ ગજ્જર..

સર્જકસમ્પર્ક:

–ડૉ. રઈશ મનીઆર,

6-B, રત્નસાગર એપાર્ટમેન્ટ, ચાંદની ચોક પાસે, પીપલોદ, સુરત-395 007

Mobile : 98251 37077 eMail : amiraeesh@yahoo.co.in

'સન્ડે ઈ.મહેફીલ' – વર્ષ: પંદરમું – અંક: 428 –June 09, 2019
'ઉંઝાજોડણી'માં અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજ્જર - uttamgajjar@gmail.com

@ @ @ @ @

Have you ever visited : <http://www.gujaratilexicon.com> ?

More than 3,63,54,000 Gujarati Language lovers have visited

<http://www.gujaratilexicon.com>

More than 1,28,06,000 have visited Digital Bhagwadgomandal

<http://www.bhagwadgomandal.com>

More than 10,79,000 have visited Lokkosh

<http://lokkosh.gujaratilexicon.com>

More than 13,10,000 have visited Global-Gujaratilexicon

<http://global.gujaratilexicon.com>

કોઈપણ સ્ત્રીનો નામોલ્લેખ ચીમન ચિંતાતુરના મનમાં રોમેન્ટિસિઝમ જગાડી શકતો નહીં. કોઈપણ હિરોઈનનો ફોટો જોઈ એને એવો જ વિચાર આવતો કે આ ઘરડી થશે ત્યારે કેવી દેખાશે!

મેં પહેલીવાર ચિત્રકળા પર હાથ અજમાવ્યો ત્યાં સુધી ચિત્રોને શીર્ષક આપવાની પ્રથા નહોતી. ઘણીવાર હું ચિત્ર દોર્યાં પછી જ કાગડો અથવા ચકલી અથવા શાહમુગ કે જટાયુ એવું અનુરૂપ શીર્ષક આપતો.

નહાયા પછી ઘણીવાર હું તો ભીનો થઈ આવું છું, પણ સાબુ સૂકી રહી જાય છે. મારી પત્નીની ચકોર નજર વણવપરાયેલા સાબુ પર પડે છે. એ માત્ર સાબુને ભીનો કરવા ખાતર મને ફરી નહાવા મોકલે છે.

એકવાર સામાન ઊંચકીને હું આગળઆગળ જતો હતો ત્યારે પાછળ મારી પત્નીને એક બહેને પૂછ્યું, "ફૂલી કેટલામાં કર્યો?" આ સાંભળ્યું ત્યારથી મેં નક્કી કર્યું, હવે કોઈ દિવસ લાલ ટીશર્ટ પહેરી રેલવેસ્ટેશન ન જવું.

જ્યારે ખબર પડી કે આજે સવારે દસ વાગ્યે અણા હજારે પારણાં કરવાના છે ત્યારે એમને નૈતિક ટેકો આપવા માટે એ દિવસે સવારે નાસ્તો કર્યા પછી નવ વાગ્યેથી હુંય એક કલાક માટે ઉપવાસમાં જોડાયો.

બરજોરે પૂછ્યું, "દાકતર, લગન વખતે આંઈ ગોર મહારાજ આટલી બઢીવાર સાવઢાન સાવઢાન બોલે ચ, ટો બી આંઈ બે જનાને ખ્યાલ કેમ નઠી આવટો કે કંઈ કાચું કપાઈ ચ?"

'વહેલાં ઊઠવા માટે વહેલાં સૂવું પડે છે.' અને 'વહેલાં સૂતાં પછીય વહેલાં ઊઠવાની કોઈ ગેરંટી હોતી નથી' એવું પરીક્ષાર્થીઓ અને વિશેષ તો એમના માબાપ જાણતાં જ હશે.

@ @ @ @ @ @ @ @